

καὶ τῶν ἀμπελώνων δίκην ταινιῶν λευκοὶ δρομίσκοι καὶ πέραν ἐκτεινόμεναι αἱ δύο σαπφείρινοι θάλασσαι, καὶ αἱ ἀναδυόμεναι ἐξ αὐτῶν γραφικώταται νῆσοι. Ἄλλὰ μετ' ὀλίγον διεκόπη τὸ πολυθέλητρον τοῦτο πανόραμα, καὶ ὁ ἡμίονός μου βραδέως ἀλλ' ἀσφαλῶς κατήρξατο τῆς κορυφῆς· πλάτανοι δέ, ἀγριοκαπτανέαι, σφένδαμνοι καὶ ἄλλα δένδρα συνηρεφῆ μοι ἀπέκρυψαν τὴν θέαν τῆς θαλάσσης καὶ εὗρέθην ὑπὸ τὴν σκιὰν αἰθάλων καὶ εὐρωστοτάτων δασῶν.

Οἱ μοναχοὶ τοῦ Ὄρους ἐπρονόησαν σπουδαίως περὶ τῆς συντηρήσεως καὶ τῆς ἀναπτύξεως τῶν δασῶν των, ὡς καὶ περὶ τῆς ξυλεύσεως αὐτῶν, ἐκτελουμένης ἐν ἐπιστημονικῇ μεθόδῳ· ὡς ἐκ

τούτου δὲ τὰ δάση ταῦτα ἔπαθον ὅτι τὰ ἡμέτερα.

Εἰς πλεῖστα μέρη ἡ φύσις εἶνε ἀρχέγονος, καθ' ἅπαν δὲ τὸ μῆκος τῆς χερσονήσου ὑπάρχουσιν ἀνεξιχνίαστῃ δάσει κατοικούμενα ὑπὸ κάπρων, δορκάδων καὶ ἀλωπέκων. Ἐπὶ τῶν ἀπειραρίθμων αἰγείρων, τῶν δρυῶν καὶ λευκῶν ἢ ἀγράμπελη καὶ ὁ κισσὸς ἀναρριχῶνται μέχρι τῶν κορυφῶν, περιπλέκονται εἰς τοὺς κλάδους των μετ' ἄλλων περιπλοκάδων καὶ ἀποτελοῦσιν οὕτως τείχωμα βλαθυπράσινον. Ὑπὸ τὰ εὐθαλῆ ταῦτα φυλλώματα ἀργυρόχρα κυλίουσι τὰ κρυστάλλινα ὕδατά των βράκκια καταπίπτοντα ἐνίοτε ἀφ' ὑψηλῶν βράχων καὶ σχηματίζοντα οὕτω καταρράκτας.

Θ. ΒΕΛΛΙΑΝΙΤΗΣ

Τὸ Μυστικὸν τοῦ Μάγου

Υ π ὁ

ΑΝΔΡΕΟΥ ΔΩΡΗ

Συνέχεια ἴδου σελ. 1

Κεφάλαιον Β'

Ὁ Μαυρίκιος καὶ ἡ Αἰκατερίνη Κερδίκ.

Ὁ Μαυρίκιος Κερδίκ, ὁ ἀρχηγὸς καὶ ἡ ψυχὴ τῆς ἀποστολῆς, καίπερ νέος τὴν ἡλικίαν, ἐκείνητο πᾶσαν τὴν ἀπαιτουμένην μάθησιν καὶ πείραν πρὸς εὐδοκίμησιν τῆς τολμηρᾶς ἐπιχειρήσεως. Μαθητὴς ὢν τοῦ Διελαφοῦ εἶχε μάθει παρὰ τοῦ διαπρεποῦς τούτου διδασκάλου τὰ μυστὰ ἀπόρητα τῆς τέχνης, ἥτοι τὴν μέθοδον τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, τὴν αἴσθησιν δι' ἧς διακρίνεται τὸ πολύτιμον εὔρημα ὑπὸ τὴν κόκκιν ἢ τὸν εὐρωῶτα τὸν προαιώνιον, τὴν ὑπομονὴν δι' ἧς ὑφίσταται τις ἀγογγύστως στερήσεις, νόσους, ἐνοχλήσεις παντοειδεῖς, τὴν ἐτι ἡρωϊκωτέραν ἐπιμονὴν, τὴν ἀνθισταμένην εἰς τὴν ἀποθάρρυνσιν, εἰς τὴν ἀπειθειαν, εἰς τὴν ἡλιθιότητα, εἰς τὴν κακὴν πίστιν...

Ὁ νεαρὸς ἀρχαιολόγος ἦτο Βρεττανός, δαφιλῶς δὲ πεπροικισμένος ὑπὸ τῆς ἰσχυρογνωμοσύνης τῆς ἀποδιδουμένης εἰς τοὺς συμπατριώτας του, ὁσάκις προδιέγραφε σχέδιόν τι ἢ ἐπανελάμβανε τὴν ἐκτέλεσιν καθήκοντος, δὲν ὑπῆρχεν ἀνθρωπίνῃ δυνάμει ἰκανὴ νὰ τὸν ἀποτρέψῃ.

Μεῖνας ὄρφανός ἐν ἡλικίᾳ δεκαεξέτων καὶ μόνος προστάτης ἀδελφῆς, ἣν τρυφερῶς ἠγάπα, εἶπε καθ' ἑαυτὸν: Θὰ χρησιμεύσω ὡς πατὴρ καὶ ὡς μήτηρ τῆς Αἰκατερίνης. Διατί ἐγώ, ὁ ἀδελφός της, νὰ μὴ γείνω δι' αὐτὴν ὁδηγός καλός ὅσον καὶ οἰοσδήποτε ἄτερος ξένος; Δύναται τις νὰ κατορθώσῃ ὅ,τι θέλει.

Καὶ ἐπελήφθη θαρραλέως τοῦ ἔργου του.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπιδημία τις εἶχεν ἀρχοπάσει ἀλλεπαλλήλως τὸν πατέρα αὐτοῦ καὶ τὴν μητέρα, ὁ νεανίας εἶχεν ἀπαπερατώσει τὰς λαμ-

πρὰς αὐτοῦ σπουδὰς ἐν τῷ λυκείῳ τῆς Βάννης.

Ὁ δὲ κ. Κερδίκ, ὁ πατὴρ του, καθηγητὴς διακεκριμένος, προὔτιθετο νὰ ζητήσῃ ὑπὲρ αὐτοῦ ὑποτροφίαν ἐν τινὶ λυκείῳ τῶν Παρισίων, διὰ νὰ δυναθῇ αὐτόθι νὰ προπαρασκευασθῇ ὅπως εἰσέλθῃ εἰς τινὰ τῶν κυριωτέρων σχολῶν. Ἄλλ' ἤδη ἡ κατάστασις εἶχε μεταβληθῆ. Ἐπρεπεν ἄρα γινῆ ἀκολουθήσῃ τὸ προδιαγεγραμμένον σχέδιον; Ἐπρεπε νὰ εἰσαγάγῃ τὴν Αἰκατερίνην ὡς τρόφιμον εἰς παρθεναγωγεῖον, μέχρι τῆς ἡμέρας καθ' ἣν περιερχόμενος εἰς κανονικὴν ἀποκατάστασιν ἤθελε τὴν ἀνακαλέσει πλησίον του; Ὅλοι οἱ οἰκογενειακοὶ του φίλοι τὸν συνεβούλευον νὰ λάβῃ τὴν ἀπόφασιν ταύτην ὡς τὴν ἐμφρονεστέραν καὶ τὴν πρακτικωτέραν. Ἄλλ' ἡ δεκαετής λεπτοφυῆς καὶ ὠχρὰ παιδίσκη ἦτο προσκεκολλημένη εἰς αὐτὸν πάσῃ δυνάμει.

— Ὁ Μαυρίκιε, ἔλεγε, πάρε με μαζί σου εἰς Παρισίους!... μὴ μὲ ἀφήσῃς μόνην μέσα εἰς τοὺς ξένους... θ' ἀποθάνω!

Ὁ Μαυρίκιος σφόδρα ἀμηχανῶν ἐσκέφθη ἐπὶ μίαν ὀλόκληρον ἡμέραν. Ἡ ἐναγωνίως κραυγὴ, ἣν ἐξέφερον ἡ μικρὰ του ἀδελφή, τοῦ διέσχισε τὴν καρδίαν. Ἡ κραυγὴ αὕτη δὲν ὑπηρετοῦετο ἀπὸ τὴν ματαίαν ἰδιοτροπίαν χαιδευμένου παιδίου. Ἡ Αἰκατερίνη ἐφαίνετο ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων φιλασθένου κράσεως, διὸ ἡ μήτηρ της οὐδέποτε τὴν ἀφῆκε ν' ἀποχωρισθῇ ἐξ αὐτῆς. Οὐδέποτε διέμεινεν εἰς ἐκπαιδευτήριον, ὁ δὲ πατὴρ της καὶ ὁ ἀδελφός της μετὰ χάρας ἐξεπλήρουον παρ' αὐτῆς ἔργα διδασκάλου. Τί θὰ ἐγίνετο ἀποστερουμένη αἴφνης πάσης ταύτης τῆς τρυφερᾶς στοργῆς καὶ αἰσιμένη εἰς εἶδος βίου ὅλως νέου; Δὲν ἦτο τάχα δυνατόν, ὅπως ἔλεγε, νὰ μαραινθῇ καὶ ν' ἀπο-

θάνη ἐκ τῆς ἀπελπισίας της ;... Μετὰ σέψιν ὀλοκλήρου ἡμέρας, ὁ ἀδελφὸς ἔλαβε τὴν ἀπόφασίν του, νὰ παραιτηθῆ τοῦ πλεονεκτήματος τῆς ὑποτροφίας καὶ τῆς ἐσωτερικῆς μαθητείας καὶ νὰ παραλάβῃ μεθ' ἑαυτοῦ τὴν Αἰκατερίνην. Δὲν ἦσαν πλούσιοι. Εἶχον τὸ πολὺ τρισχιλίων φράγκων ἐτήσιον εἰσόδημα. Ἀλλὰ μὲ οἰκονομίαν θὰ ἐπερνοῦσαν. Ἡ πίστῃ των παιδαγωγός, ἡ γηραιὰ Ἐλοῖζα, ἥτις εἶχεν ἀναθρέψῃ τὸν Μαυρίκιον, καὶ ἥτις τοὺς ἡγάπα φιλοστόργως, θὰ τοὺς παρηκολούθει τοσοῦτο μᾶλλον προθύμως, ὅσον εἶχεν ἀδελφὴν νυμφευθεῖσαν μετὰ μικρεμπορίου τινός ἐν Πασσύ. Τοιοῦτοτρόπως λοιπὸν θ' ἀπεκόμιζε σχεδὸν τὴν οικογενειακὴν του ἐστίαν μετ' αὐτοῦ.

Ὅ,τι ἐλέχθη τοῦτο καὶ ἐγένετο. Περιττὸν νὰ εἰπωμεν ὅτι ὁ ἐκκαίδεκαετῆς νεανίας πολλὰς ἀπάντηεν δυσκολίας εἰς τὸν δρόμον του καὶ πολλὰ ἐδοκίμασε πρὶν μάθῃ νὰ ποιῆται καλλιτέραν χρῆσιν τῶν πόρων του. Οὐδέποτε ὅμως ἀπεθαρρύνθη καὶ ἐπραγματοποίησε τὸ πρόγραμμά του. Ἡ Αἰκατερίνη ἐγκατασταθεῖσα ὁμοῦ μετὰ τῆς Ἐλοῖζης εἰς μικρὸν οἶκον κείμενον πλησίον τοῦ Λουξεμβούργου, ἠύξησεν εὐτυχῆς καὶ θωπευομένη, ἐγένετο ὠραία καὶ ῥωμαλέα ὅσον καὶ πεπαιδευμένη καὶ ἀξίεραστος· χάρις δὲ εἰς τὴν ἀφοσίωσιν ταῦ ἀδελφοῦ της, ἠσθάνθη ὅσον τὸ δυνατόν ὀλιγώτερον τὴν συμφορὰν, τὴν καταστήσασαν αὐτὴν τόσο ἐνωρίς ὄρφανήν.

Τὰ δύο παιδιὰ ἐκληρονόμησαν τὴν ἀγάπην διαφόρων σημαντικῶν ὑπαικειμένων ἐκ τῶν ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ, μεθ' ὧν ὁ πατὴρ των συνεδέετο διὰ φιλίας, διὰ τοῦτο εὗρον πρόθυμον ὑποδοχὴν παρὰ τοῖς κυριωτέροις τῶν καθηγητῶν. Πολλοὶ προσεφέρθησαν ν' ἀναλάβωσιν ὡς διδάσκαλοι τὴν ἀποπεράτωσιν τῶν σπουδῶν τῆς Αἰκατερίνης, ἐνῶ ὁ Μαυρίκιος ὑπὸ τὴν προστασίαν των ἐξηκολούθει τὰς ἰδικὰς του. Ἐπειδὴ δὲ ὁμοῦ μὲ τὴν σιδηρὰν υγείαν, ἣν ἀπέδιδεν αὐτῷ ὁ ἰατρὸς Ἀρδύ, συνήνου καὶ ἐξαιρετικὴν νοημοσύνην, ἐξησφάλισε τὴν εὐδοκίμησίν του. Ἐπιτυχῶν, καλῶς ἐλέχθη προηγουμένως, τὴν ἑκτακτον τιμὴν ὅπως γείνη δεκτὸς μὲ τὸν ἀνώτατον βαθμὸν εἰς τὴν Πολυτεχνικὴν σχολὴν καὶ τὸ Διδασκαλεῖον, προσετίμησε τὸ πρῶτον ἐκ τῶν δύο τούτων ἐκπαιδευτηρίων καὶ ἀπεφοίτησεν ἐξ αὐτοῦ μετὰ δοκιμασίαν λαμπρὰν ὅσον καὶ κατὰ τὰς εἰσιτηρίους ἐξετάσεις. Εἶτα ἐπῆλθε τὸ μέγα γεγονός τὸ ἀποφασίσαν περὶ τοῦ σταδίου του· πρὸς μεγάλην του χαρὰν ὑπεδείχθη ὅπως συνοδούσῃ τὴν ὑπὸ τὸν Διελαφοῦ ἀποστολήν. Εὐθύς ὅμως ἀμέσως ἠγείρετο τὸ ζήτημα πῶς ἡ Αἰκατερίνη θ' ἀπεδέχετο τὸν τοιοῦτον ἀποχωρισμὸν καὶ ἂν αὐτὴ θὰ συγκατετίθετο.

Ἡ δεσποινὶς Κερδικ ἦτο ἀξία μαθήτοια τοῦ Μαυρίκιου καὶ εἰς τὴν σχολὴν του εἶχε μάθει τὴν αὐταπάρνησιν. Ἐδέησε νὰ ἀποκοῦψῃ τὴν πικρὰν

δυσαρέσκειαν, ἣν ἠσθάνετο διὰ τὴν ἀπομάκρυνσίν του καὶ νὰ φανῆ χαίρουσα διὰ τὴν ἐπικίνδυνον διάκρισιν, ἥς χάριν ἐμελλε ν' ἀποκτήσῃ φήμην μεταξὺ τῶν συγχρόνων ἐπιστημόνων.

Δι' ἀλληλογραφίας συνεχῶς, ἐφ' ὅσον ἐπέτροπε τοῦτο ἡ ἀπόστασις καὶ αἱ περὶ τὴν συγκοινωνίαν δυσχέρειαι, διετέλει ἐνήμερος ὡς πρὸς πάσας τὰς λεπτομερείας τῆς ἐπιχειρήσεως. Πόσους φόβους καὶ πόσας ἐλπίδας ἐκόμιζον αἱ ἐπιστολαὶ ἐκεῖναι !. Ἐκάστη λεπτομέρεια, ἕκαστον περιστατικὸν ἀνεγινώσκετο ἐπανειλημμένως καὶ ἐσχολιάζετο ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης καὶ τῆς Ἐλοῖζας, ἥτις ἀπέκτα ὁσημέρῃ περισσοτέραν πείραν περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ ζητήματα....

Ἦλθε κατόπιν ἡ ὥρα τῆς ἐπανόδου καὶ αἱ ἐκ τῆς ἀπουσίας ἀνησυχίαι ἠμείφθησαν ἐπαρκῶς διὰ τῆς ἐκ τῆς συνενώσεως χαρᾶς. Ἡ Αἰκατερίνη δὲν ἐκουράζετο ν' ἀκούῃ τὸν ἀδελφὸν της διηγούμενον τὰς ἐνδόξους ἐργασίας, δι' ὧν ἐπλουτίσθησαν τὰ ἐν Γαλλίᾳ μουσεῖα; δι' ὧν ἐφωτίσθη μία ἄκρα τῆς ἀρχαιότητος καὶ προσετέθη μία σελὶς εἰς τὴν ἱστορίαν τῆς Τέχνης.

Ἐμελλον τέλος νὰ ζήσωσιν ἡσυχῇ καὶ εὐτυχῆς !

Πλὴν μετ' ὀλίγον κατέστη φανερὸν δι' αὐτὴν ὅτι ὁ Μαυρίκιος εἶχε νέα σχέδια. Ὅσον παράδοξον καὶ ἂν φαίνεται τοῦτο, ἀφοῦ ὑπέστη ἐκ περιτροπῆς τὸ ψῦχος, τὴν ἠλίαν, τὴν πείναν, τὴν δίψαν, τὸν πυρετὸν, ἀφοῦ ὤμοσεν ὅτι εἶχεν ἀποχαιρετίσει διὰ παντὸς τὴν χώραν, ἐν ἧ ὀλίγον ἐλείψε νὰ ἀφήσῃ τὰ κώλα, ἰδοὺ ὅτι τὸν κατελάμβανε πάλιν ὁ πόθος τοῦ ἱστορικοῦ κοινοῦ τοῦ Ἐξεπλήττετο νῦν πῶς ἠδυνήθη νὰ ἐγκαταλείψῃ τὸ ἔδαφος, ὑφ' ὃ τόσοὶ ἀκόμη θησαυροὶ ἐκρύπτοντο. Ἀφοῦ εἶδε τὰ λείψανα τῶν ἀνακτόρων τοῦ Δαρείου, τὸν κατέλαβεν ὁ πόθος νὰ ἴδῃ τὰ μνημεῖα τοῦ Κύρου.

— Διατί, ἔλεγε πρὸς τὴν ἀδελφὴν του, νὰ μὴ ἀναζητηθῆ καὶ ἡ ἐπτάτειχος πόλις, τ' ἀρχαῖα Ἐκβάτανα, περὶ ὧν τότε λέγουσιν οἱ ἀρχαῖοι συγγραφεῖς; Ἀφοῦ ἡ Γαλλία ὑπέστη ἤδη δαπάνας, διατί νὰ μὴ τὰς συμπληρώσῃ διεκδικούσα τὴν δόξαν ὅπως ἀναγνώσῃ αὐτὴ πρώτη τὴν σελίδα ταύτην τῆς ἱστορίας;

Δι' ἐμβριθῶν μελετῶν ἀπέκτησε τὴν ἀπόλυτον πεποίθησιν ὅτι ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα τοῦ Δηϊώκου ἐκεῖτο ἀκριβῶς μεταξὺ τῆς πόλεως Χαμαδάν καὶ τοῦ ὁμωνύμου ποταμοῦ. Ἐκτοτε δὲν ἐδίστανε πλέον καὶ ἤρξατο νὰ ἐνεργῇ παρὰ τὴν κυβερνήσει ὅπως ἐπιτύχῃ τὴν ἄδειαν καὶ τ' ἀναγκαιοῦντα κεφάλαια διὰ νὰ ἀρχίσῃ τὰς ἀνασκαφάς. Περιττὸν εἶνε ν' ἀναφέρωμεν ἐνταῦθα κατὰ πόσων δυσχερειῶν προσέκρουσεν· ἀλλ' ὡς προεῖπομεν, ὁ Μαυρίκιος ἦτο ἐπιμόνου χαρακτῆρος καὶ ἀποφασισμένος νὰ μὴ ὀπισθοδρομήσῃ ἕνεκα τῶν προβαλλομένων ὑπὸ τῆς κυβερνήσεως δυσκολιῶν

ἢ ἔνεκα ἀνεπαρκῶν πόρων. Ἡμέραν τινὰ τέλος ἐπέστρεψε φαιδρότατος καὶ λέγων.

— Νίκη!... Ἀναχωρῶ εἰς Χαμαδάν. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ σοῦ πέμψω τὰ πρωτότυπα τῶν πρώτων μου ἀνακαλύψεων.

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη, δὲν ἔχεις νὰ μοῦ πέμψης τίποτε· θ' ἀναχωρήσω κ' ἐγὼ μαζί σου.

— Ἀστείεύεσαι;... ἠρώτησεν ὁ Μαυρίκιος δισπιστῶν.

— Καθόλου. Εἶνε δύο μῆνες τώρα ὁποῦ ἀπεφάσισα νὰ σὲ συνοδεύσω.

— Ἄλλ' ἀφοῦ σήμερον μόλις ἀπεφασίσθη ἡ ἀποστολή!

— Μπᾶ! ἀπήντησεν ἐκείνη γελῶσα. Σὺ ἦσο ἀποφασισμένος νὰ φύγῃς πρὸ δύο μηνῶν ὅπως καὶ σήμερον· θὰ ἐπήγαινες πεζῇ ἢ κολυμβῶν εἰς τὰ Ἐκβατανα, ἂν σοὶ ἤθελον ἀρνηθῇ τὴν ἐπίσημον ἀποστολὴν τὴν ὁποίαν ἐζήτηεις. Νομίζεις ὅτι δὲν ἀσπερτήρουν;... Ἄλλ' ἔχω κ' ἐγὼ τὸ σχέδιόν μου. Πρὸ δύο μηνῶν, σοῦ ἐπαναλαμβάνω, ἤρχισα τὰς προετοιμασίας μου καὶ θ' ἀναχωρήσω κ' ἐγὼ.

— Ἀδύνατον! ἀνέκραζεν ὁ Μαυρίκιος βλέπων ἐπὶ τέλους ὅτι ἡ ἀδελφή του δὲν ἠστέλλετο. Δὲν εἰςτέρεις τί ζητεῖς; δὲν ἔχεις ἰδέαν τί ἐστὶ κατασκήνωσις εἰς χώρας βαρβάρους.... Οὔτε τὸ ἡμισυ ἀπὸ τὰ δεινὰ ὁποῦ ἐπέρξα σοῦ διηγήθην.

— Μαντεύω τὸ ἄλλο ἡμισυ. Ἡ νομίζεις ὅτι δὲν ἔβλεπα τὰ παραλιπόμενα μεταξὺ τῶν γραμμῶν τῶν ἐπιστολῶν σου; Δι' αὐτὸ ἀκριβῶς θέλω νὰ ἔλθω.

— Οὐδέποτε θὰ συγκατατεθῶ νὰ σὲ παραλάβω εἰς κατοικίαν ἐρημικὴν καὶ ὑπὸ σκηνάς! εἶπεν ὁ Μαυρίκιος περιφερόμενος ἐν ταραχῇ. Προτιμῶ νὰ μὴ ἀναχωρήσω οὐτ' ἐγὼ.

— Ἀκουσέ με, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη. Σὺ δὲν μοῦ διηγήθης πάντα ὅσα ὑπέφερες ἐκεῖ κάτω· ἀλλὰ καὶ ἐγὼ δὲν σοῦ διηγήθην τὴν θνασιμον πλῆξιν, τὴν ἀνησυχίαν, ἣτις κατὰ πάσαν στιγμὴν ἐδῶ μὲ κατεβασάνιζε. Νομίζεις ὅτι εἶνε προτιμότερον νὰ ὑφίσταται κανεὶς κόπους καὶ στεροήσεις παρὰ νὰ καταβιβρώσκηται ἀπὸ σκέψεις καθ' ἑκάστην; Διατί μὲ συνείθισες εἰς τὰς ὁδοιπορίας, εἰς τὴν σκοποβολὴν, εἰς τὴν κωπηλασίαν, ἂν δὲν εἶχες σκοπὸν νὰ μὲ καταστήσης ταξειδιώτιδα; Διατί μὲ κατέστησες κοινωνὸν τῶν σπουδῶν σου καὶ μοῦ μετέδωκας τὸν πυρετὸν τῶν ἀρχαιοδιφῶν, ἀφοῦ ἤθελες νὰ μὲ ἀπομακρύνῃς κατὰ τὴν καλλιτέραν στιγμὴν; Σοῦ λείπει εἰς βοήθῃς. Ὅτι ἦσο σὺ διὰ τὸν καθιγητὴν σου εἰς Σουσιανήν, ἤφησέ με νὰ προσπαθῆσω ὅπως γείνω ἐγὼ διὰ σέ... Ἄλλως τε δὲν σοῦ παραχωροῦν ἱατρὸν, θὰ ἔχῃς ἀνάγκην μιᾶς νοσοκόμου καὶ θὰ δυνήθῃ νὰ χρησιμοποίησῃ ἐν ἀνάγκῃ καταλλήλως τὰς ὀλίγας προχειροῦς ἰγνώσεις μου περὶ ἱατρικῆς καὶ

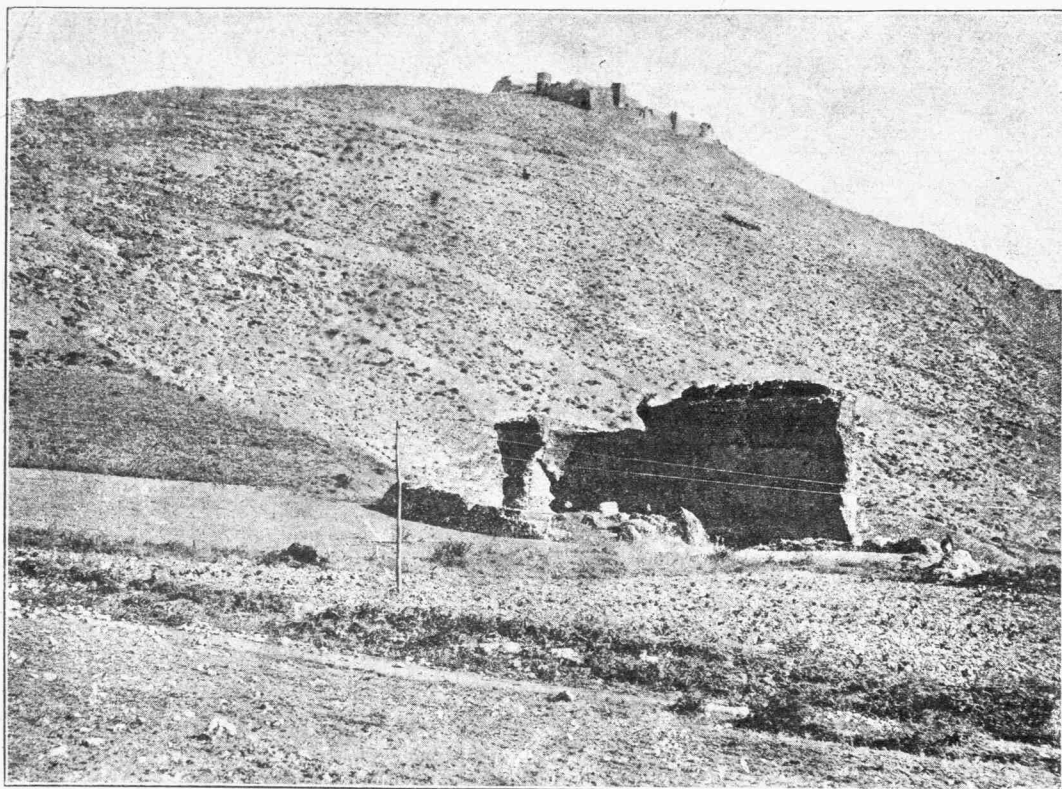
ὑγιεινῆς, τὰς ὁποίας ὀφείλω εἰς σέ. Ἄλλοτε, Μαυρίκιε, εὐσπλαγγίσθης ἐν μικρὸν ἀτυχῆς κοράσιον ἐρημον, τὸ ὁποῖον σὲ ἐκάλεσε νὰ τὸ παραλάβῃς μαζί σου... Σήμερον δὲν σοῦ λέγω ὅτι ἂν μ' ἀφησῆς ἐδῶ θ' ἀποθάνω, ἀλλὰ πάρα πολὺ θὰ στενοχωρηθῶ...»

Τέλος πάντων ὑπερίσχυεν. Ἡ ἀγαθὴ Ἐλοῦζα ἐτοποθετήθη παρὰ τὴν ἀδελφὴν τῆς ἐν Πασσῷ, μετὰ πολλῶν δὲ συστάσεων καὶ πραινεύσεων καὶ οὐχὶ ἀδακρυτὴ εἶδε τὴν νεαράν τῆς κυρίαν ἀναχωροῦσαν ὅπως μεταβῇ, ὡς ἔλεγεν ἡ ἀγαθὴ γραῖα, «εἰς τοὺς αγρίους ἀνθρώπους».

Ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας ὁ Μαυρίκιος διέμεινε περιφέροντις, φοβούμενος μήπως διέπραξεν ἀφροσύνην ἐνδοῦς εἰς τὰς παρακλήσεις τῆς ἀδελφῆς του. Ὅτε ὅμως τὴν εἶδεν ἐπὶ τὸ ἔργον φαιδρῶν, καλῶς ἔχουσαν, ἀκάματον, δίδουσαν ἐξαιρέτους συμβουλὰς καὶ μὴ ὑπισθοχωροῦσαν ἀπέναντι οὐδεμιᾶς δυσκολίας, καθυσύχασε βαθμηδόν. Μετὰ τινὰς ἐβδομάδας ἀπὸ τῆς ἐγκαταστάσεώς του ἠναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ, ὅτι ἡ ἀδελφή του ἦτο αὐτῷ ἀπαραίτητος. Εὗρεν ἐν τῇ Αἰκατερίνῃ ἐπιστάτην πολῦτιμον καὶ ἀδιάφθορον. Ἡ δεσποινὶς Κερδικὴ ἐξετέλει ἐν τῷ καταλύματι ἔργα ταμίου, νοσοκόμου, γραμματέως καὶ ἱατροῦ. Ἐπιτηρόυνει ἐπὶ τοῦ μαγειρείου καὶ τοῦ ἱακτιοφυλακίου, αἱ δὲ ποικίλαι αὐταὶ ἐνασχολήσεις δὲν τὴν ἠμποδίζον, ὅτάν τις παρουσιαζέτο ἡ ἀνάγκη ἐπικουρίας, νὰ μεταβῇ καὶ αὐτὴ καὶ νὰ σκέψῃ ἐν ἀνάγκῃ.

Τὸ παρὰ τὴν Χαμαδάν κατάλυμα τῶν νεαρῶν ἀρχαιολόγων ἦτο ἡμιστὰ πολυτελές. Οἱ πόροι ἦσαν ἰσχυροὶ καὶ ἡ αὐστηρὰ οἰκονομία ἀπαραίτητος. Ἐν τοῖτοις τὸ σύνολον τοῦ στρατοπέδου εἶχε θέαν γραφικὴν. Ὁ Μαυρίκιος εἶχεν ἐκλέξει πρὸς κατασκήνωσιν εὐρὺν λειμῶνα, πεφυτευμένον δια συστάδων δένδρων καὶ ἀρδευόμενον ὑπὸ βυακίων καθυρῶν. Ἡ τοποθεσία ἦτο χαμεστάτη, ὅτε δὲ ὁ ἥλιος ἐφώτιζε τὰς λευκὰς σκηνάς, τὰς ἐκ κλάδων καλύβας καὶ τὴν εἰς τὸ μέσον κυματίζουσαν τρίχρουν σημαίαν, αἱ ὑπαίθριοι ἐκεῖναι κατοικίαι ἐφαίνοντο γοητευτικώταται. Ὁ κ. Κερδικὴ ἐπεθῆμει ν' ἀνεγείρῃ καλύβας δι' ὅλον τὸ προσωπικόν, γινώσκων ἐκ πείρας πόσον ἦτο νοσηρὰ ἢ ὑπὸ σκηνάς διαμονή, διότι αὐταὶ πνιγηραὶ οὔσαι κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ καύσωνος, ταχέως διαπερῶνται ὑπὸ τῆς βροχῆς, ἔχουσι δὲ τὸ ἐλάττωμα νὰ διατηρῶσι πρὸς τοῖτοις ἐπὶ πολὺ τὴν ὑγρασίαν.

Ἡ κεντρικὴ καλύβη, πολὺ εὐρυχωροτέρα τῶν ἄλλων, ἀνεπλήρου τὴν αἶθουσαν τῆς ὑποδοχῆς, τὸ ἐστιατόριον καὶ τὴν αἶθουσαν τῶν ἀκροάσεων τῆς ἀποστολῆς. Ἐκεῖ διέμεινον κατὰ τὰς βροχερὰς ἡμέρας ἢ τὴν ἐσπέραν μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν ἐργατῶν. Ἐγγχώριοί τινες τάπητες, παραπετάσματα ἄνευ μεγάλης ἀξίας, ἀλλὰ φιλοκάλως ἐκλελεγμένα, πολλὰ βιβλία, ὅπλα εὐρωπαϊκὰ

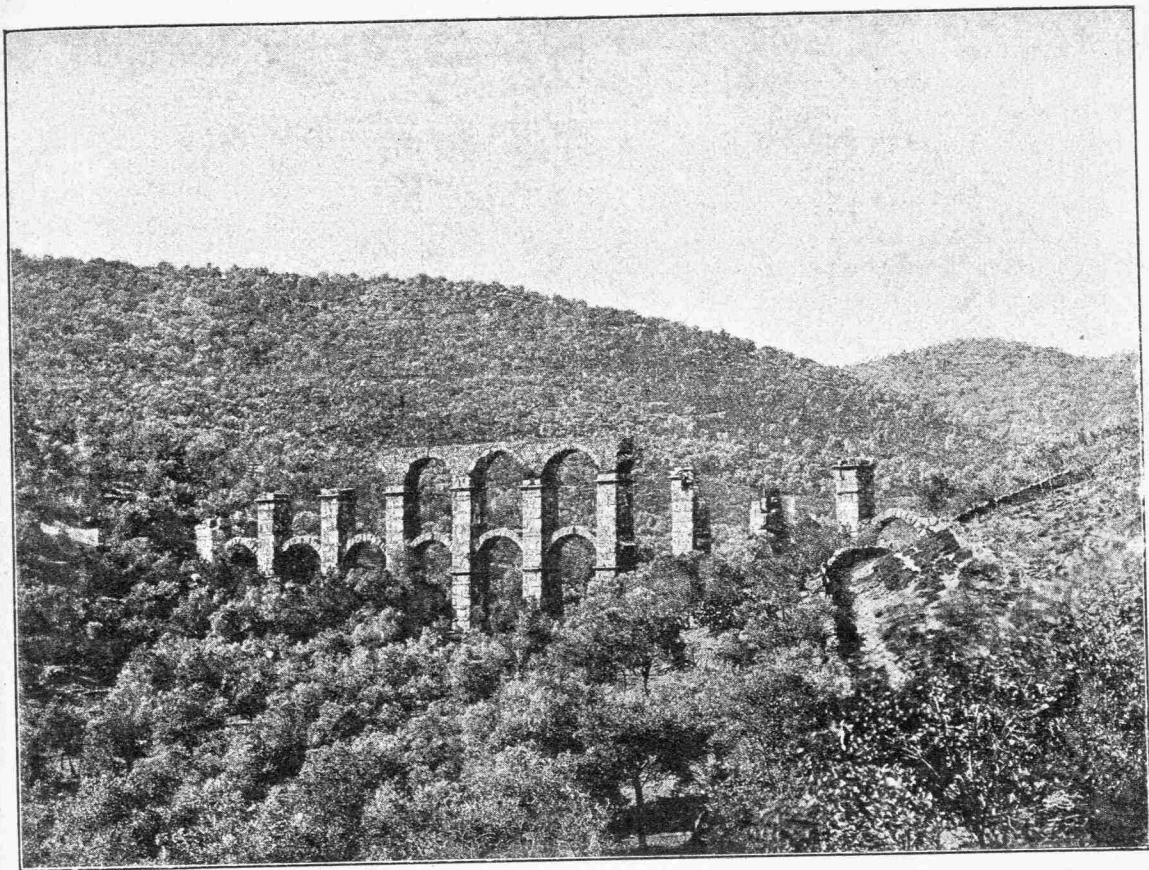
Ο ΑΚΡΟΚΟΡΙΝΘΟΣ

καὶ περσικὰ διατεταγμένα εἰς τρόπαια, ἄνθη ἀκαταπαύστως ἀνανεούμενα ὑπὸ τῆς Αἰκατερίνης, παρήχον ὄψιν σχεδὸν κομψὴν καὶ ἄνετον εἰς τὴν ἀγροτικὴν ἐκείνην κατοικίαν. Τὸ ἰδιαιτέρον δωμάτιον τῆς Αἰκατερίνης ἐρειδόμενον παρὰ τὸν δεξιὸν τοῖχον περιεῖχε μόνον μίαν στρατιωτικὴν κλίνην καὶ μίαν συσκευὴν καλλωπισμοῦ ἀπλὴν ἀλλὰ πλήρη. Ὁ Μαυρίκιος εἶχεν ἀνεγείρει τὸν οἰκίσκον τοῦ ἐγγύτατα τοῦ κοιτῶνος τῆς ἀδελφῆς του, εἰς τρόπον ὥστε ἡ νεάνις διέμενε νύκτα καὶ ἡμέραν ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησίν του. Τὸ ταμεῖον, τὰ ἐργαλεῖα, ἡ ἀποθήκη τῶν τροφίμων ἐκειντο ὀλίγον τι ἀπωτέρω ὑπὸ τὴν φύλαξιν τοῦ Γαργαρίδου, τοῦ Ἑλληνοῦ ὑπηρέτου, ὅστις ἐπιτηδεύετα εἶχε κατασκευάσει μαγειρεῖον ὑπαίθριον ἐντὸς τάφρου ἀρκετὰ βαθείας σκαφείσης διὰ χειρὸς του. Ὅτε ἔβραχεν, ἐσκέπαζε τὴν τάφρον ταύτην διὰ ψιθίου καὶ ἡ ἐστία εὐρίσκετο τοιουτοτρόπως, προφυλαγμένη.

Τὴν πρωίαν ἡ αἴθουσα τῆς Αἰκατερίνης ἦτο πάντοτε πλήρης ὑπὸ ἀτελευτήτου λιτανείας ἰθαγενῶν, οἵτινες μετέβαινον νὰ τὴν συμβουλευθῶσι περὶ παντοειδῶν νόσων. Πᾶς Εὐρωπαῖος ἐκλαμβάνεται ὡς *χακίμ* (ιατρός) ὑπὸ τῶν Περσῶν, αἱ δὲ συνταγαὶ τῆς ἐξετελοῦντο ὅπως αἱ τῶν διασημοτέρων παρ' ἡμῖν ἐπιστημόνων. Τὸ φορητὸν αὐτῆς φαρμακεῖον ἐμπεριεχόμενον ἐντὸς μεγάλου ἐκ ξύλου καρυᾶς κιβωτίου κατεῖχε μίαν γω-

νίαν τῆς αἰθούσης καὶ οἱ ἰθαγενεῖς παρητήρουν κεχρησμένους τὴν νεάνιδα λαμβάνουσαν ἐκ τοῦ κιβωτίου τούτου τὰ φιαλίδια, φέροντα ἕκαστον εὐκρινῆ ἐπιγραφὴν καὶ ἐκλέγουσαν μὲ χεῖρα ἐξησκημένην τὰ φάρμακα, ἅτινα εθεώρει αὐτὴ ὡφέλιμα διὰ τοὺς «ἀσθενεῖς τῆς». Αἱ γυναῖκες ἰδίως ἔβλεπον μὲ ἐκθάμβους ὀφθαλμοὺς καὶ ἐκέντων τὸν ἀγκῶνα ἀλλήλων μεθ' ὑποκώφων ἐπιφωνήσεων. Τὸ κιβώτιον ἐκεῖνο ἐφαίνετο αὐταῖς ὡς ἀποθήκη ἐφοδίων μάγου, δὲν ἐξεπλήττοντο δὲ ὀλιγώτερον ὅτε αὐτὴ διέτασεν ἀδιστακτικῶς ἀπλοῦν τι φάρμακον, ὅπερ αὐτοστιγμῆ ἀνεκούφιζε ἀτυχῆς τι νήπιον πάσχον ἐξ ὀδοντοφυΐας, ἐκ πόνου τοῦ λαιμοῦ ἢ ἐκ πυρετοῦ. Ἡ φήμη τῆς *Χαροῦμ Φαράγκι* (Γαλλίδος κυρίας) εἶχε διαδοθῆ μέχρι τῶν ἀπωτάτων τῆς χώρας, πανταχόθεν δὲ ἤρχοντο ὅπως τὴν ἰδῶσιν. Εὐχερῶς λαλοῦσα τὴν περσικὴν ἡ νεάνις προσεπάθει νὰ μεταδώσῃ εἰς τοὺς ἀτυχεῖς ἐκείνους μερικὰς γνώσεις στοιχειώδεις ὑγιεινῆς καὶ καθαριότητος· ἀλλὰ πρέπει νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι ὁ προσηλυτισμὸς τῆς δὲν ἠδουκίμει πολὺ καὶ τὰ τέκνα τοῦ Ἰρὰν ἐδείκνυντο πρὸς τὴν ῥυπαρότητα, ἣν εἶχον κληρονομήσει παρὰ τῶν προγόνων των, στοργὴν ἣτις ἐφαίνετο ἀναφαίρετος.

Ἔως ὅτου ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ προγεύματος οἱ ἀδελφοὶ Κεοδικ περιέφερον τοὺς ξένους τῶν ὀδηγούντες αὐτοὺς εἰς τὸ στρατόπεδόν των. Περιε-

ΑΡΧΑΙΟΝ ΥΔΡΑΓΩΓΕΙΟΝ ΛΕΣΒΟΥ

πάτησαν κατ' ἀρχῆς παρὰ τὸν βύακα καὶ ἐθαύμασαν τὴν ἐπιτήδειον διάταξιν τῆς κατασκευῆς. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ὑπολοχαγὸς Γκυγιῶν, ὡς ἀληθῆς ἵππευς ἐξέφρασε τὴν ἐπιθυμίαν νὰ ἴδῃ τοὺς σταύλους, μετέβησαν ὅπως παρατηρήσωσι τοὺς ἵππους τοῦ Μαυρικίου καὶ τῆς Αἰκατερίνης βόσκοντας ἡσύχως εἰς τὸν λειμῶνα, ἀποχωριζομένους διὰ ζυλίνου διαφράγματος ἐκ τῶν φορτηγῶν ἡμιόνων, οἵτινες κατὰ τὸ σύστημα τοῦ γένους των ἐλάκτιζον καὶ ἔδακνον ἀλλήλους ἐντὸς ἐτέρου περιβάλλου. Φοβερὰ κωδωνοκρουσία ἀντήχησεν αἴφνης ἐκ τῶν καλυβῶν.

— Ἄ, Θεέ μου! τί τρέχει; ἀνέκραζεν ὁ ἰατρός Ἄρδύ. Μήπως ὁ μουσεζίνης προσκαλεῖ τοὺς πιστοὺς εἰς τὴν προσευχὴν;

— Ὅχι, εἶπεν ἡ Αἰκατερίνη. Εἶνε ὁ ἐπιστάτης μας, ὅστις μᾶς προσκαλεῖ νὰ προγευματίσωμεν. Πρέπει νὰ ἐπῆρε τὸν κώδωνα τὸν χρησιμεύοντα πρὸς συνάθροισιν τῶν ἐργατῶν, διὰ νὰ κάμῃ ὅλα τὰ πράγματα ἐν τάξει. Ἄν ἀγαπάτε, κύριοι, πηγαίνομεν νὰ καθήσωμεν ἄνευ ἀναβολῆς εἰς τὸ τραπέζι. Ὁ μάγειρός μας εἶνε πολὺ φιλότιμος καὶ θὰ ἦτο ἀπαρηγόρητος, ἂν ἀφίναμεν νὰ κρούσῃ τὸ πρόγευμά του.

Ἐπανῆλθον εἰς τὴν κεντρικὴν καλύβην. Τάπητες εἶχον στρωθῆ κατὰ γῆς ἐπὶ τῆς χλόης,

πέριξ μικρῶν χαμηλῶν τραπέζων ἐκ τῶν ἐν χρήσει ἐν Περσίᾳ. Ἄνῆρ τις, κρατῶν μάκτρον ἀνά χειρᾶς ἀνέμενε τοὺς συνδαιτυμόνας περιφερόμενος ἐν ταραχῇ, μὲ ὅλα τὰ σημεῖα ζωηρᾶς ἀνυπομονησίας.

— Αἴ! εἶνε ὁ ἐνδοξὸς Γαργαρίδης! εἶπεν ὁ ἰατρός. Μοῦ φαίνεται ἀπ' ἐδῶ ὅπου τὸν βλέπω πλέον κουρελῆς παρὰ ποτέ. Ἀλήθεια, δεσποινίς Αἰκατερίνη;

— Τί τὰ θέλετε, ἰατροῦ! εἶπεν ἡ νεάνις γελῶσα. Ἀπηλπίσθημεν πλέον νὰ τὸν ἰδῶμεν νὰ διατηρήσῃ τὰ φορέματά του εἰς καλὴν κατάστασιν. Τοῦ κακοῦ ὁ Μαυρίκιος τοῦ δίδει νέα ἐνδύματα, μετὰ ὀκτὼ ἡμέρας εἶνε ῥάκη.

— Καὶ δὲν ἔμπορῶ νὰ κατορθώσω ὥστε νὰ τὸν πείσω, ὅτι ἂν μετεχειρίζετο κάθε πρωτὴ ὀλιγωτέραν πομάδην καὶ ὀλίγον περισσότερον σαποῦνι θὰ μὲ εὐχαριστοῦσε περισσότερον, εἶπεν ὁ Μαυρίκιος ταπεινῇ τῇ φωνῇ.

Ὁ ὑπολοχαγὸς Γκυγιῶν ἐνθουσιάζομενος τὰς δοθείσας αὐτῷ παρὰ τοῦ ἰατροῦ Ἄρδύ πληροφορίας παρετήρησε μετὰ περιεργείας τὸν διδάκτορα ἐκεῖνον τῆς νομικῆς, ὃν ἀνάξιαι αὐτῷ συμφοραὶ βεβαίως εἶχον ἐξανγκνάσει νὰ μετέρχηται τὸν ὑπρέτην. Ὁ Ἀριστομένης Γαργαρίδης ἦτο ἀνὴρ μεσήλιξ, ἰσχνὸς καὶ ὠχρὸς, μὲ ὀφθαλμοὺς μελα-

νωτάτους. Ἡ στίλβουσα ἐκ παχυμύρου κόμη του και τὰ ψευδῆ δακτυλίδια, τὰ λάμποντα εἰς ἕκαστον τῶν δακτύλων του, ἐμαρτύρουν ὅτι ... αἱ πολλαὶ του συμφοραὶ δὲν κατενίκων τὴν ἀγερωχίαν του και δὲν εἶχον δυνατὴν νὰ ἐξαλείψωσιν ἀπ' αὐτοῦ τὸν ἐμφυτον πρὸς τὸν καλλωπισμὸν ἔρωτα. Ἐφερε ρεδιγκόταν ἄλλοτε μελανὴν και νῦν ὑποπράσινον, τετραμμένην μέχρι τρίβωνος, τὰ δὲ τετραμμένα αὐτοῦ ὑποδήματα ἀτελῶς μόνον ἐσκέπαζον πλέον τοὺς πόδας του. Ὀλίγον ὅμως προσέχων εἰς τὴν ἀθλίαν κατάστασιν τῆς ἐνδυμασίας του, προσέβη μὲ ἥθος πλήρες κομψότητος και ἐχαίρειταισε πρῶτον τὸν ἱατρὸν Ἀρδὸν και ἀκολούθως τὸν ὑπολοχαγὸν Γκυγιῶν.

Ἐπεται συνέχεια

X.

ΕΞ ΑΝΑΓΝΩΣΕΩΝ

ΔΙΑΛΕΞΙΣ ΑΓΓΛΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ

Ὁ διάσημος Ἑλλοῦ καθηγητῆς Τζέβ ἀπήγγειλε πρὸ μικροῦ κατὰ τὴν ἐτησίαν συνέλευσιν τῆς ἐν Λονδίῳ «Ἑλληνικῆς Ἑταιρίας» πρῶτον λόγον «περὶ τῆς προκοπῆς τῶν Ἑλληνικῶν γραμμάτων» περὶ οὗ παραλαμβάνομεν ἐκ τῆς Νέας Ἡμέρας τὰ ἐξῆς:

Ὁ Τζέβ ἤρξατο ἀπὸ τῆς ἀρχαιολογίας, συγκεκριαίως τὰς πολλαχοῦ τῆς Ἑλλάδος (Ἀττικῆ, Εὐβοίᾳ, Μεγαλοπόλει) γενομένας ἀνασκαφὰς και τὰς ἐν τῇ ἀνατολικῇ Λυκίᾳ, Πισιδίᾳ, Ἰσαυρίᾳ, Πικυυυία και Αἰγύπτῳ ζητήσεις, και ἐρεῖνας Ἑλλοῦν και Γερμανῶν καθηγητῶν και περιηγητῶν. Δὲν προήχθη μόνον ἡ γνῶσις τῆς ἑλληνικῆς τέχνης, ἀλλὰ και τὰ ἑλληνικὰ γράμματα ἔτυχον νέων θησαυρῶν, τῆς «Ἀθηναίων Πολιτείας» τοῦ Ἀριστοτέλους και τῶν προσεχῶς ἐκδιδομένων ἐπτὰ ποιημάτων τοῦ ἱαμβογράφου Ἡρώδου, λόγου τινὸς κατὰ πάσαν πιθανότητα τοῦ Ἰπερείδου και ἄλλων τινῶν πονηματίων. «Ὅταν ἀναλογισθῶμεν (παρατηρεῖ ὁ Τζέβ) ὅτι τεμάχια τοῦ «Φαίδωνος» τοῦ Πλάτωνος και τοῦ Εὐριπίδου θὰ προστεθῶσιν εἰς τὰ ἀρτίως εὑρεθέντα κείμενα, τοσούτῳ μᾶλλον δικαιούμεθα νὰ προσδοκῶμεν νέας ἀνακαλύψεις ἐκ τῶν αἰγυπτιακῶν παπύρων. Ἀλλὰ δὲν εἶνε ταῦτα τὰ μόνα φιλολογικὰ εὑρήματα, τὰ ἐξεναχθέντα εἰς φῶς κατὰ τὸ τελευταῖον δωδεκάμηνον.

Ὁ ἡμέτερος κ. Λόριγι ἐξέδωκε τὸ ἑλληνικὸν κείμενον νέου τινὸς τμήματος τοῦ Διατάγματος τοῦ Διοκλητιανοῦ, ἀνευρεθέντος ἐν Μεγαλοπόλει. Ἐτέρω οὐχ' ἤττον σπουδαία ἀνακάλυψις δὲν ἐγένετο εἰσέτι ὡς εἶδε γνωστῆ. Κατὰ τινὰ εἰς Ἀθήνας ἐπίσκεψιν τοῦ αὐτοκράτορος Ἀδριανοῦ (ἴσως τῷ 123 — 126 ἀπὸ Χριστοῦ) Ἀθηναῖός τις φιλόσοφος ὀνόματι Ἀριστείδης ἐποιήσατο εὐγλωττόν τινα Ἀπολογίαὶν τοῦ Χρι-

στιανισμοῦ. Τοῦτο ἀναφέρουσιν ὁ Εὐσέβιος και ὁ Ἰερώνυμος, ἀλλὰ τὸ κείμενον αὐτῆς τῆς Ἀπολογίας δὲν ἐσώζετο. Κατὰ τὸ 1889 ὁ Ῥένδελ Χαρρις, νῦν καθηγητῆς τῶν σημιτικῶν γλωσσῶν ἐν τῷ κολλεγίῳ Χάβερφορντ (ἐν Πενσυλβανίᾳ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν) εἶρε συριακὴν τινα μετάφρασιν τῆς Ἀπολογίας ἐν τῷ κατὰ τὸ ὄρος Σινᾶ μοναστηρίῳ τῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης. Ἀντιγράφας τὸ κείμενον, παρεσκευαζέτο νὰ δημοσιεύσῃ αὐτὸ μετ' ἀγγλικῆς μεταφράσεως και σημειώσεων, ἐπέστειλε δὲ και τὰ τυπογραφικὰ δοκίμια τῆς μεταφράσεως πρὸς τὸν ἡμέτερον καθηγητὴν Ἀρμιτεζ Ῥόβινσον. Μετ' ὀλίγον συνέβη νὰ διεξέλθῃ ὁ Ῥόβινσον τὴν λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ ἄλλοτε πολυθρῦλῆτου μυθιστορήματος: «Βίος Βαυλαῦν και Ἰωάσαφ».

Ὁ Ἰωάσαφ, υἱὸς Ἀσιανοῦ και χριστιανομάχου βασιλέως, ἀσπάζεται τὸ Χριστιανικὸν θρήσκευμα τῇ παρομῆτει τοῦ μοναχοῦ Βαυλαῦν. ὁ πατήρ και βασιλεὺς πειράται διὰ παντοίων μηχανορραφιῶν νὰ ἐπαναγάγῃ τὸν χριστιανισθέντα υἱὸν εἰς τὸ πρόσθεν θοήσκευμα. Πανοῦργός τις πρεσβύτης ὀνόματι Ναχώρ τῇ συνεννοήσει τοῦ βασιλέως πρόκειται νὰ ὑποκριθῇ τὸ πρόσωπον τοῦ μοναχοῦ Βαυλαῦν, νὰ ἀπολογηθῇ διῆθεν ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ και νὰ ἀναίρεθῇ δημοσίᾳ ὑπὸ ἑθνικῶν σοφιστῶν. Ἀλλ' ὅτε ἤγγικεν ἡ ὥρα τῆς δοκιμασίας, ὁ Ναχώρ πληροῦται ὡς ἐκ θαύματος χριστιανικῆς ἐμφορήσεως, ἀπολογεῖται ὑπὲρ τοῦ Χριστιανισμοῦ και δι' φέρει εἰς θεογνωσίαν και αὐτοὺς τοὺς ἑθνικοὺς σοφιστάς. Τὸ μυθιστόρημα τοῦτο ἐγράφη κατ' ἀρχὰς ἑλληνιστῆ, ἴσως κατὰ τὴν πέμπτην ἢ ἕκτην ἀπὸ Χριστοῦ ἑκτονταετηρίδα. Τὸ ἑλληνικὸν κείμενον ἐτυπώθη κατὰ πρῶτον ὑπὸ τοῦ Γάλλου Βοῦισσονᾶν ἐν τῷ τετάρτῳ τόμῳ τῶν «Ἑλληνικῶν Ἀνεκδότων» (1832). Ἀλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον. Ὁ κ. Ῥόβινσον ἀναγινώσκων τὴν λατινικὴν μετάφρασιν τοῦ μυθιστορήματος ἐμνήσθη αἴφνης τῆς Ἀπολογίας τοῦ Ἀριστείδου, ἧς πρὸ ὀλίγου εἶτι διεξῆλθε τὴν ἐκ τοῦ συριακοῦ εἰς τὸ ἀγγλικὸν ἰδίωμα μετάφρασιν. Ἐξετάσας μετὰ προσοχῆς τὸ ἑλληνικὸν κείμενον τοῦ «βίου τοῦ Βαυλαῦν και τοῦ Ἰωάσαφ», ἀντιβαλὼν δὲ πρὸς τοῦτο τὴν συριακὴν μετάφρασιν τοῦ Ἀριστείδου, συνεπέρανεν ὅτι ἡ ὁμιλία, ἣν ὁ συγγραφεὺς τοῦ βίου τοῦ Βαυλαῦν και Ἰωάσαφ ἀποδίδει τῷ Ναχώρ πρέπει νὰ ἦναι κατ' οὐσίαν αὐτὸ τὸ πρωτότυπον ἑλληνικὸν κείμενον τῆς ἀπὸ πολλοῦ ἀπολομένης Ἀπολογίας. Βλέπομεν παραχρῆμα πῶς ὁ συγγραφεὺς τῆς μυθιστορίας συνέλαβεν ἐν τῷ νῶ τὴν φυσιογνωμίαν τοῦ Ἀσιατικοῦ βασιλέως, και τινὶ τρόπῳ προσήρμοσε τὸ θέμα του εἰς τὸ θέμα τῆς Ἀπολογίας, ἧτις ἀπετείνετο πρὸς τὸν αὐτοκράτορα Ἀδριανόν. Σημειωτέον πρὸς τοῦτοις ὅτι ἡ προμνημονευθεῖσα Ἀπολογία, ἧτις